

Logboek MKE-onderzoek vanaf september 2025

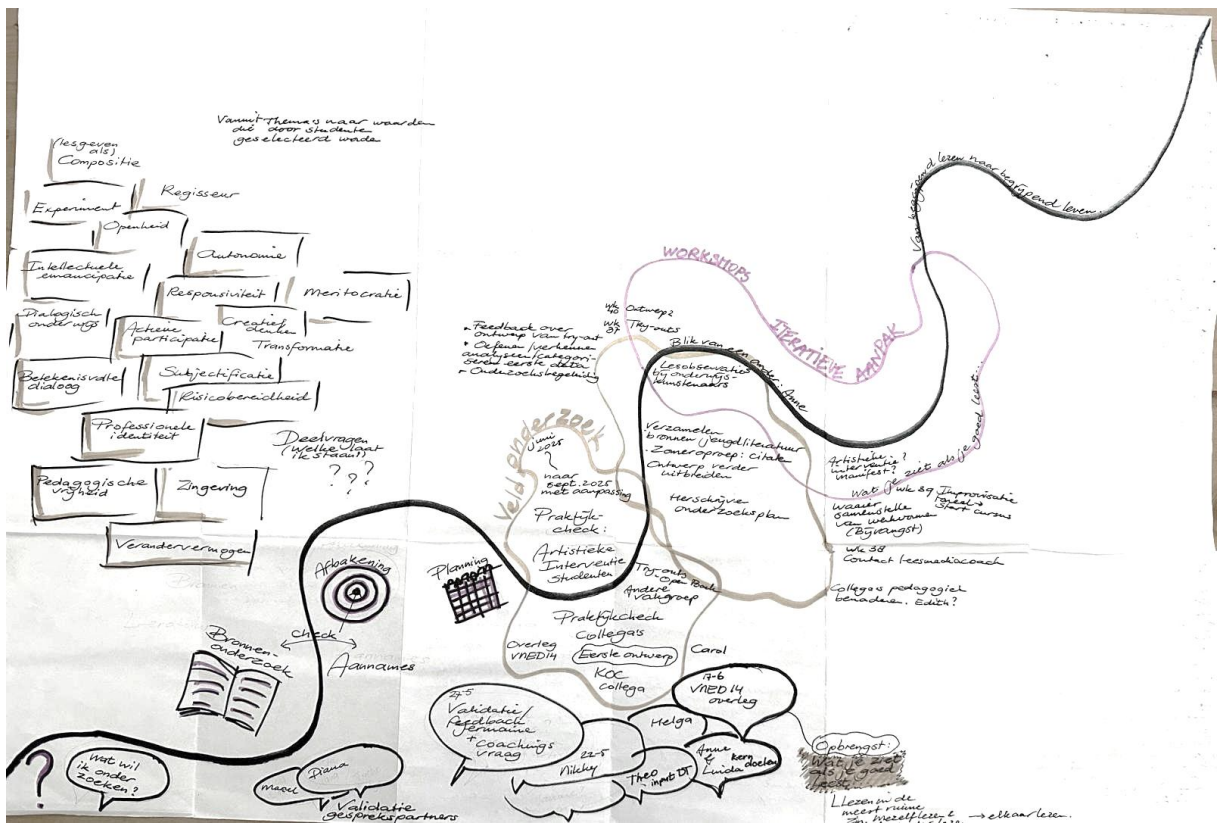
Onderzoeksvraag:

Hoe kan een kunstenaarsmindset zorgen voor een transformatieve onderwijspraktijk?

- Welke elementen kun je tegen bij een kunstenaars mindset?
- Wat is een transformatieve onderwijspraktijk?
- Hoe draagt een kunstenaarsmindset bij aan een onderwijsontwerp waarin betekenisvolle ruimte ontstaat?
- Welke invloed heeft de kunstenaarsmindset op de pedagogische praktijk?
- Wat kan een HBO-didacticus van een teaching artist?
- Op welke manier kan een kunstenaarsmindset bij dragen aan responsief en formatief handelen in het hbo-onderwijs?

Verder onderzoek:

Hoe kan teaching artistry met narratieve uit de jeugdliteratuur leerkrachten begeleiden in het vormgeven van persoonlijk meesterschap voor een hoopvolle onderwijspraktijk?

Week 37

Logboek - Start praktijkgedeelte onderzoek

Ik heb de eerste drie workshops uitgevoerd en deze aan de studenten gepresenteerd als try-outs. Hiervoor ontvingen zij een feedbackformulier gericht op de opbouw van de workshop. De feedback was waardevol en geeft richting voor de vervolgstappen.

Observaties en conclusies uit de feedback:

Startactiviteit

De startactiviteit werd unaniem positief ontvangen: verrassend, prikkelend, diepgaand, leuk, anders. Er was geen enkele negatieve opmerking. Opbouwend advies was dat dit onderdeel langer mocht duren of in meerdere rondes mocht terugkomen. Conclusie: dit onderdeel is voor de studenten van betekenis. Ik verplaats het gesprek daarom naar de kern van de workshop, maar behoud de prikkelende start (rondlopen en stilstaan bij een citaat).

Rode draad

Sommige studenten zagen onvoldoende samenhang tussen de verschillende werkvormen. Mogelijke oorzaak: mijn neiging om steeds de link met jeugdliteratuur te benadrukken, ook vanuit mijn verantwoordelijkheid richting de sectie. Conclusie: ik besteed minder tijd aan het uitlichten van verschillende verhaalvormen en ook minder aan samen lezen tijdens de workshop. Het voorbereidende leeswerk blijft, maar de nadruk komt te liggen op de gesprekken en persoonlijke reflectie in de groepjes.

Focus op persoonlijk meesterschap

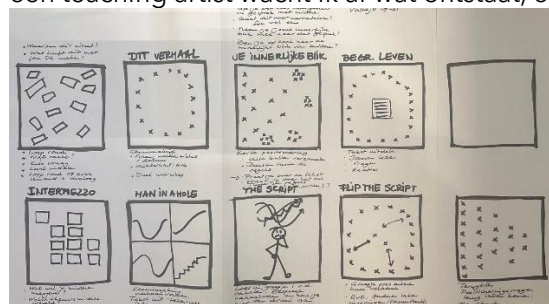
De workshops mogen sterker gefocust zijn op persoonlijk meesterschap. Daarvoor is een aanvullende interventie nodig. Tot nu toe geven studenten vooral voor de hand liggende thema's, ingegeven door scholen, besturen en onze opleiding. Ik wil dit dichterbij hun eigen waarden brengen. Daarom kies ik ervoor om bij de positioneringsopdracht niet naar thema's, maar naar waarden te vragen.

Onderzoeksperspectief

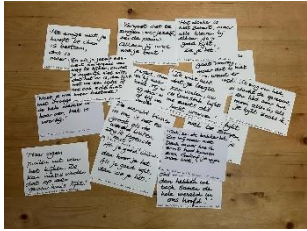
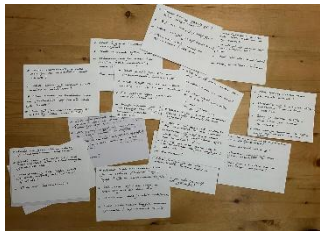
Uit de eerste bespreking met mijn onderzoeksbegeleider blijkt dat mijn manier van data verzamelen en analyseren goed aansluit bij artistic research. Dit sterkt mij om deze lijn door te zetten, maar ook goed te bekijken welke data ook echt relevant is.

Vooruitblik

Ik merk dat studenten de diepte in willen bij het beantwoorden van vragen. Dit zou kunnen uitmonden in een manifest of ander activistisch product. Ik heb ideeën voor werkvormen en materialen achter de hand, maar laat ruimte voor wat zich bij de studenten aandient. In lijn met de houding van een teaching artist wacht ik af wat ontstaat, en sluit ik daarbij aan.

Beknopt	Logboek - Start praktijkgedeelte • Workshops: Drie try-outs uitgevoerd (1x VT, 2x DT). Feedback via formulier opgehaald. • Startactiviteit: Zeer positief ervaren (<i>verrassend, prikkelend, diepgaand, leuk</i>). Advies: langer of meerdere rondes. Aanpassing: gesprek verplaatst naar kern, startactiviteit blijft behouden als opener. • Rode draad: Samenhang tussen werkvormen soms onduidelijk. Oorzaak: nadruk op jeugdliteratuur. Aanpassing: minder aandacht voor verhaalvormen en samen lezen; voorbereiding via leeswerk, kern bij groepsgesprekken. • Persoonlijk meesterschap: Mag centraler staan. Extra interventie nodig. Nieuwe insteek: werken met <i>waarden</i> i.p.v. thema's om dicht bij studenten zelf te komen. • Onderzoeksinsteek: Artistic research passend bij manier van dataverzameling en analyse. • Vooruitblik: Studenten zoeken diepgang; mogelijkheid tot ontstaan van <i>manifest</i> of ander activistisch product. Werkvormen voorbereid, maar ruimte voor emergentie in lijn met teaching artistry.
Week 38	Iteratie workshop: Algemeen... afgelopen week heb ik me afgevraagd in hoeverre teaching artistry voldoende wordt ingezet. Terugkijkend naar mijn workshop, zaten er nog niet zo heel veel elementen in. Ik was vooral nog bezig met mijn eigen invulling van artistry of teaching. Goed om deze twee duidelijk uit elkaar te houden, maar ook te zien hoe deze met elkaar interacteren. Uitvoering ontwerp: Ik ben heel idealistisch zonder powerpoint begonnen en ben erachter gekomen, dat het maken van een powerpoint mij wel helpt bij onderwijsontwerp. Ik heb de aanpassingen nu verwerkt in een powerpoint, waarvan ik nu nog niet weet of ik die daadwerkelijk ga gebruiken. Extra inzicht dus, als het gaat om het verbeelden van mijn eigen workshop. Voor de studenten voegt de powerpoint weinig toe, behalve als het gaat om het kunnen lezen van de opdracht of het woordlandschap. Dat kan ik natuurlijk op een andere manier oplossen. Reden dat ik liever geen powerpoint gebruik is, dat ik geen frontale aanpak vanuit een digibord wil laten zien. Interessant dan om eens op zoek te gaan naar andere manieren van het verbeelden van de stappen van mijn workshop. Het ontwerp zelf: N.a.v. de feedback en mijn eigen reflectie heb ik enkele iteraties in de workshop verwerkt. Al voorbereidend moet ik mezelf regelmatig herinneren aan het feit, dat ik dit niet te veel moet dichttimmeren. De onderzoeksvraag is nog ruim genoeg en ik hoef niets aan te tonen, maar alleen te onderzoeken wat teaching artistry kan betekenen voor persoonlijk meesterschap van aanstaande leerkrachten en dit dan binnen de context van het werken met jeugdliteratuur. Die context maakt het onderzoek dus toegepast, want binnen de kunstvakken is er al het een en ander onderzocht over teaching artistry. Daarnaast kan ik mijn bevindingen ook leggen naast mijn pilot met de beroepstaak drama en pedagogiek aan de eerstejaarsstudenten. Dit inzicht bracht mij op het idee om enige verbinding te laten ontstaan, zonder het onderzoek te breed en de focusgroep te groot te maken. Het idee is nu om bij de workshop met de vierdejaars af te sluiten met een boodschap aan eerstejaarsstudenten in de vorm van een brief(kaart) of.... Ik wil hier ruimte geven en hen mee laten denken.

	De aanpassingen beknopt: • We gaan niet samen lezen tijdens de workshop (ik geef vooraf een artikel ter voorbereiding) • De taal tijdens de workshop pas ik aan door het niet te hebben over 'thema's' maar 'waardes' en 'uitdagingen'. • Ik ga hen niet bevragen op hun literaire competenties. (Ze mogen zelf ontdekken of ze daar anders over gaan denken) • Ik bevroeg hen op hun levenslijn over de belangrijke waardes tijdens hun schoolloopbaan, het heden en de toekomst. Een woordlandschap mag helpend, maar niet sturend zijn. • Ik deel de verhaalvormen, leg dit uit en illustreer dit aan de hand van drie verhalen. Dan laat ik zien welke waardes hier voor mij naar voren komen en leg ik uit hoe ik deze heb omgezet naar vragen om het gesprek aan te gaan. • Dan laat ik hen pas in gesprek gaan met de vragen op de achterkant. Ik kreeg als feedback dit in tijd af te bakenen, zodat ze ook nog kunnen wisselen. • Het onderdeel waarin zij aan zet zijn heeft als doel groepsgewijs een nieuw script te bedenken waarbij ze verbinding kunnen maken naar een van de centrale uitgekozen waardes. Om hen het gevoel te geven, dat iedereen meedoet en ze niet alleen maar iets moeten laten zien, schrijven ze dit script voor een ander groepje om vervolgens met z'n allen te reflecteren op wat ze hebben gezien. Refererend aan de titel van de workshop 'wat je ziet als je goed leest' gaat dus over interpretatie van wat er tussen die regels gebeurt en gaat het dus ook over het 'lezen' van personages.
	Ik heb Critical friends: Loes Lemmens gaf deze reactie: Leuk dat je een workshop ontwikkelt vanuit je master! Dat klinkt als een mooie verbinding tussen jeugdliteratuur en toekomstgericht onderwijs. Ik ben meteen benieuwd hoe de studenten daarop reageren en hoe ze de koppeling met hun persoonlijk meesterschap ervaren. Mocht je er ooit iets over willen delen of iets dergelijks dan hoor ik het graag Hierop heb ik haar gevraagd om een afspraak te maken om het hier smane over te hebben en te ontdekken of ze tussendoor een paar keer feedback zou willen geven.

Onderzoeksvraag:

Hoe kan een kunstenaarsmidsel zorgen voor een transformatieve leerervaring?

- Welke elementen kenmerken een kunstenaarsmidsel?
- Wat is een transformatieve leerervaring?
- Hoe draagt een kunstenaarsmidsel bij aan de onderwijs-ontwerp waarin betekenisvolle ruimte ontstaat?
- Welke invloed heeft de kunstenaarsmidsel op de pedagogische praktijk?
- Wat kan een HBO-deel van een leerervaring opleveren?
- Op welke manier kan een kunstenaarsmidsel bijdragen aan responsiviteit en formatief handelen in het HBO onderwijs?
- Hoe kan leeractiviteit met een kunstenaarsmidsel leeractiviteit begeleiden in het vormgeven van persoonlijke leeractiviteit voor een leerervaring?

OP ZOEK NAAR RUIMTE

Mijn onderzoeksvraag draait om de rol van de kunstenaarsmidsel in het HBO onderwijs en hoe deze bijdraagt aan verandering in het onderwijs. De relatie tussen de kunstenaarsmidsel en de breder impact op het onderwijsstelsel. Relevantie: Kunstenaar als stimulator van creativiteit en betekenisvolle dialoog, verandering naar pedagogische ruimte.

Aannames:

- Een kunstenaarsmidsel stelt docenten in staat om hun onderwijs dynamischer en responsiever in te richten.
- HBO docenten die deze midsel ontdekken zijn eerder geneigd om ruimte te bieden aan student-geïnitieerd leren.
- De ontwikkeling van een kunstenaarsmidsel vraagt een pedagogisch klimaat waarin experimenten en dialoog centraal staan.
- Transformatief onderwijs betekent veranderende docenten en studenten samen ruimte creëren voor open dialoog en ontdekking.
- Een kunstenaarsmidsel kan verandering teweegbrengen.
- Docenten met een kunstenaarsmidsel zijn aandachtig tegenover hun studenten op de schouder, voor formatief handelen.
- We zijn het gesprek over waarden, moraliteit en grote verhalen ingewikkeld gaan vinden.
- Het onderwijs is een sociaalproces geworden.
- We hebben meer/weer verbeeldingskracht en verbeelding nodig.

Onderzoeksopzet:

- Ontwerpergericht kwalitatief onderzoek met artistieke interventies
- observaties
- workshops
- interviews/interventies
- Reflectie op eigen rol als educator
- doorlopend aanwezig
- Art-based -> bronnenvergelykend
- Workshop as research

Theoretisch kader

- Blocha
- Cairo
- Rosa
- Ramirez
- Kitaro
- Barad
- Otto Schaner
- Buchetel
- Bostena

Wat is transformatie?

- Van Dale:
- 1. omvormen, veranderen
- 2. een andere gedaante krijgen: transformeerde top (of in) tot anders
- Beroupproductie -> een fundamentele verandering in de manier van werken de cultuur en de strategie van een organisatie op individuele, het gaat verder dan een tijdelijke aanpak, het is een blijvende verandering die leidt tot een andere manier van denken en handelen.
- fundamenteel
- langdurig
- cultureel
- nieuwe manier
- focus op toekomst
- transformatieproces

Voor een beginnende leeractiviteit

- het ontwikkelen van een professionele identiteit vanuit reflectie, ervaring en dialoog
- het leerproces van betekenisvolle ruimte binnen bestaande structuren
- het doorbreken van automatischer handelen en het bewaken van pedagogische handelen
- het leerproces van onze wereld als complexiteit als uitgangspunt van een nieuw leerproces

Workshop

Er is een duidelijk onderscheid tussen het doel van het onderzoek en het doel van de workshops.

goed leest
als je
ziet
wat je

Transformatie als micro-verandering

- verschuiving perspectief
- onzekerheid/controle maakt plaats voor nieuwsgierigheid
- ervaring van resonantie (eerste keer)
- het verwoorden van persoonlijke belevingen
- Melen?
- narratieve respons
- observaties
- belevende output
- Tracera dat iets in beweging is.

Meten voor studenten:

- Literaire competentie
- Hoe neem je mee?
- Hoe iets gemaakt?